

3.9.2026

vt. lainsäädäntöjohtaja Katariina Haavanlammi

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

K 3/2026 vp Hallituksen vuosikertomus 2025 Ympäristöministeriön lausumavastaukset

Ympäristövaliokunta on kutsunut ympäristöministeriön kuultavaksi hallituksen vuoden 2025 vuosikertomuksesta, erityisesti sen liitteestä 3 (Toimenpiteet eduskunnan lausuntojen ja kannanottojen johdosta). Vuosikertomus sisältää useita ympäristöministeriön lausumavastauksia.

Ympäristöministeriö on tarkastellut lausumavastauksiaan ja arvioi, että osa niistä kaipaa tarkistamista tai täydentämistä. Ministeriön näkemyksen mukaan joidenkin lausumien osalta eduskunnan edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Nämä lausumat voitaisiin siten poistaa seurannasta.

Alla on tarkastelu yksityiskohtaisesti niitä ympäristöministeriö lausumavastauksia, joihin on muutostarpeita. Muiden hallituksen vuoden 2025 vuosikertomukseen sisältyvien ympäristöministeriön lausumavastauksien osalta ympäristöministeriöllä ei ole lisättävää.

Jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttaminen HE 40/2021 vp – EV 112/2021 vp

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa järjestelmällisen arvioinnin lain toimivuudesta keskittyen erityisesti yhdyskuntajätteen kierrätysasteen, jätteenkuljetuksen hintojen sekä pienten ja keski suurten yritysten kilpailu aseman kehittymiseen esittäen valiokunnalle arvioinnin tulokset vuoden 2025 loppuun mennessä.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet säätää kevyempi, erityisesti jätteeksi luokittelun päättymiseen sovellettava uusi menettely, jossa toimivalta keskitetään yhdelle viranomaiselle.

1.–2. JÄLKI-arviointi on valmistunut ja raportti julkaistu 30.12.2025. Ympäristövaliokunta on käsitellyt ko. raporttia erillisessä kuulemisessa. Linkki julkaisuun: [Jätelakimuutos 714/2021: Jälkiarviointi tiettyjen säännösten aiheuttamista vaikutuksista](#)

Lisäksi hallituksen esityksessä (160/2025 vp) jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta ehdotetut lakimuutokset tulevat voimaan vuoden 2027 alusta. Lakimuutoksilla sujuvoitetaan uusiomateriaalien tuotteistamista uusilla hyväksymismenettelyillä. Syyskaudella 2026 on tarkoitus vielä laatia asiaa koskeva asetus eli valtioneuvoston asetus aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelua ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevasta hakemuksesta. Lisäksi Suomen ympäristökeskuksen johdolla viimeistellään ohje riskinarviointiin ja viranomaistoimintaan tapauskohtaisessa EEJ-menettelyssä (RASTERI).

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausumien edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Nämä lausumat voitaisiin siten poistaa seurannasta.

Jussi Kauppila, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Valkoposkihanhen metsästyksen salliminen KAA 3/2020 vp – EK 42/2022 vp

2. Eduskunta edellyttää, että lintudirektiivin 9 artiklassa säädettyjä poikkeusmahdollisuuksia hyödynnetään ja lintujen karkottaminen ampumalla sallitaan myös keväällä pesintärauha huomioiden.

2. Valkoposkihanhi ja merimetso on 1.9.2026 lähtien siirretty metsästyslakiin ja MMM:n hallinnonalalle. Suojametsästyksen nojalla ja sen sallimissa rajoissa ko. lajeja voidaan ampua ja hyödyntää, mukaan lukien valkoposkihanhia keväällä.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

3. Eduskunta edellyttää, että poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkihanhiin hyödyntäminen sallitaan ja että hallitus valmistelee esityksen luonnon suojelulain muuttamisesta siten, että lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan c ala kohdan mukaisen poikkeuksen perusteella mahdollistetaan poikkeusluvalla tapetun valkoposkihanhen haltuunotto ja asiallinen hyötykäyttö.

3. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti ”tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkihanhen osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin.” Poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkihanhiin haltuunotto ja hyödyntäminen ravintona ratkaistaan parhaiten siirtämällä valkoposkihanhi metsästyslain piiriin. Siirto toteuttaa eduskunnan kirjelmässä EK 42/2022 vp edellytetyn lopputuleman ja kunnioittaa kansallisen lainsäädännön johdonmukaisuutta. Lintudirektiivistä johtuvat velvoitteet on kansallisesti toimeenpantu luonnonsuojelulailla ja metsästyslailla, joilla on toisistaan eroavat tavoitteet. Metsästys ja siihen kytkeytyvä saaliin haltuunotto ja hyötykäyttö on rajattu metsästyslailla säänneltäviin lajeihin (metsästyslain 1 ja 2 §) kun taas luonnonsuojelulain soveltamisalaan kuuluvien lajien osalta kuolleiden eläinten haltuunotto ja hyödyntäminen on kielletty (luonnonsuojelulain 70 §). Metsästetyn yksilön hallussapito ja hyötykäyttö kuuluvat kansallisessa lainsäädännössä siten vakiintuneesti metsästyslain piiriin ja yksittäisen lajin vuoksi luonnonsuojelulakiin tehtävä merkittävä kansallisen lainsäädännön muutos rikkoisi nykyisen lainsäädännön johdonmukaisuutta ja loisi paineita kohdella samoin muitakin rauhoitettuja lajeja. Valkoposkihanhen siirrolle metsästyslain piiriin ei ole luonnonsuojelulaista (9/2023), lintudirektiivistä (2009/147/ETY) tai kansainvälisistä sopimuksista (Bernin sopimus) johtuvia esteitä. Valkoposkihanhen ja merimetson siirtoa riistalajeiksi valmistelevien viranhaltijatyöryhmän ja seurantaryhmän toimikausi alkoi 16. toukokuuta 2024 ja päättyi 31. elokuuta 2025. Työryhmän loppumietinnössä lajeja ei ehdotettu siirrettäväksi metsästyslakiin, johon ympäristöministeriö antoi eriyvän mielipiteensä. Valkoposkihanhi ja merimetso siirrettiin 1.9.2026 lähtien metsästyslakiin.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

4. Eduskunta edellyttää, että valkoposkihanhia koskevat poikkeuslupa-asiat siirretään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja samalla lupamenettelyä sujuvoitetaan.

4. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti ”tarpeettomat metsästysrajoitukset elin voimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkihanhen osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin.” Valkoposkihanhi ja merimetso on siirretty metsästyslakiin ja MMM:n hallinnonalalle 1.9.2026 alkaen. Toimivaltainen viranomainen on siten 1.9.2026 alkaen Suomen riistakeskus.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

Maria Westerman, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäiseminen ja korvaaminen HE 154/2021 vp – EV 193/2021 vp

1. Eduskunta edellyttää, että lintudirektiivin mahdollistamia poikkeus menettelyjä sovelletaan joustavasti merimetsokannan aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi.

1. Valkoposkihanhi ja merimetso siirrettiin 1.9.2026 lähtien metsästyslakiin (HE 108/2026 vp). Asia on täten valkoposkihanhen aiheuttamien vahinkojen korvaamista ja ennaltaehkäisyä lukuun ottamatta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti metsästyslakia muutettiin siten, että valkoposkihanhi ja merimetso lisättiin riistalajeihin ja täysin rauhoitettujen riistalajien joukkoon. Samalla säädettiin lain tasolla tilanteista, joissa rauhoituksesta voidaan poiketa vahinkojen estämiseksi tai lentoturvallisuuden varmistamiseksi suoraan lain nojalla. Valkoposkihanhiin metsästys on sallittua lentoasemilla sekä pelloilla, joilta sato on korjaamatta, tietyin edellytyksin. Merimetsojen metsästys puolestaan on sallittua lentoasemilla ja kalanpyydysten läheisyydessä tiettyjen etäisyys- ja aikarajojen puitteissa. Lajien hyödyntäminen on sallittua, mutta niiden myynti kiellettyä. Molempien lajien osalta säädettiin velvollisuudesta ilmoittaa saaliista. Valkoposkihanhiin aiheuttamien viljelysvahinkojen korvaaminen ja vahinkojen estäminen jatkuu kuten nykyisinkin rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain nojalla (15/2022).

Edellä mainittua suojametsästystä säännellään metsästyslain 41 f §:ssä. Muussa kuin kyseisen pykälän soveltamisalaan lukeutuvassa tilanteessa poikkeuksen lajien rauhoituksesta myöntää metsästyslain mukaisesti hakemuksesta Suomen riistakeskus. Poikkeuslupa voidaan myöntää ainoastaan lintudirektiivin 9 artiklan mukaisin perustein.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää viipymättä merimetsan aiheuttamia vahinkoja kaupalliselle kalastukselle ja valmistelee erillisen tuki järjestelmästä annettavan hallituksen esityksen, mikäli selvitys osoittaa, että merkittäviä vahinkoja aiheutuu. Valmistelun etenemisestä on esitettävä selvitys vuoden 2022 loppuun mennessä, mikäli hallituksen esitystä ei ole annettu eduskunnalle.

2. Ympäristöministeriö on rahoittanut 2-vuotista Merimetsan aiheuttamien suorien kalatalousvahinkojen määrän ja laadun arviointi Suomen merialueilla -hanketta, jonka toteuttajana on Luonnonvarakeskus, Turun yliopisto ja Novia AMK. Hanke selvitti meri metsoista aiheutuvien vahinkojen suuruutta pyydyksissä ja kalanviljelylaitoksilla. Hanke käynnistyi huhtikuussa 2022 ja kesti vuoden 2023 loppuun asti. Tutkimustulosten mukaan verkot suojasivat kasvatusaltilta kaloja merimetsan saalistukselta varsin hyvin. Harmaahaikaran todettiin aiheuttavan huomattavasti suurempaa haittaa kalankasvatukselle kuin merimetso. Tutkimustulokset antoivat viitteitä siitä, että oikein valituilla ja ylläpidetyillä suojaustoimenpiteillä vahinkoja pystytään merkittävästi ennaltaehkäisemään. Toisaalta suojaustoimenpiteistä samalla aiheutuu kustannuksia. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään arvioitaessa merimetsan ja harmaahaikaran vaikutuksia kalastuselinkeinoon ja vesiviljelyyn sekä arvioitaessa tarvetta säätää vahinkojen korvaamisesta.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi metsästyslain sekä rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 108/2026 vp, s. 21) todetaan, että tutkimuksen perusteella tukijärjestelmää merimetsan aiheuttamien vahinkojen perusteella ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska merkittävää vahinkoa ei tapahdu.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

Aaro Lemetyinen-Silin, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Luonnonsuojelulain kokonaisuudistus HE 76/2022 vp – EV 227/2022 vp

2. Eduskunta edellyttää toistaen kirjelmän EK 42/2022 vp mukaisen lausuman, että poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkihanhiin hyödyntäminen sallitaan ja että hallitus valmistelee välittömästi esityksen luonnonsuojelulain muuttamisesta siten, että lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisen poikkeuksen perusteella mahdollistetaan poikkeusluvalla tapetun valkoposkihanhen haltuunotto ja asiallinen hyötykäyttö.

2. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti ”tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkihanhen osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin.” Poikkeusluvalla ammuttujen valkoposkihanhiin haltuunotto ja hyödyntäminen ravintona ratkaistaan parhaiten siirtämällä valkoposkihanhi metsästyslain piiriin. Siirto toteuttaa eduskunnan kirjelmässä EK 42/2022 vp edellytetyn lopputuleman ja kunnioittaa kansallisen lainsäädännön johdonmukaisuutta. Lintudirektiivistä johtuvat velvoitteet on kansallisesti toimeenpantu luonnonsuojelulailla ja metsästyslailla, joilla on toisistaan eroavat tavoitteet. Metsästys ja siihen kytkeytyvä saaliin haltuunotto ja hyötykäyttö on rajattu metsästyslailla säänneltäviin lajeihin (metsästyslain 1 ja 2 §) kun taas luonnonsuojelulain soveltamisalaan kuuluvien lajien osalta kuolleiden eläinten haltuunotto ja hyödyntäminen on kielletty (luonnonsuojelulain 70 §). Metsästetyn yksilön hallussapito ja hyötykäyttö kuuluvat kansallisessa lainsäädännössä siten vakiintuneesti metsästyslain piiriin ja yksittäisen lajin vuoksi luonnonsuojelulakiin tehtävä merkittävä kansallisen lainsäädännön muutos rikkoisi nykyisen lainsäädännön johdonmukaisuutta ja loisi paineita kohdella samoin muitakin rauhoitettuja lajeja. Valkoposkihanhen siirrolle metsästyslain piiriin ei ole luonnonsuojelulaista (9/2023), lintudirektiivistä (2009/147/ETY) tai kansainvälisistä sopimuksista (Bernin sopimus) johtuvia esteitä. Valkoposkihanhen ja merimetson siirtoa riistalajeiksi valmistelevien viranhaltijatyöryhmän ja seurantaryhmän toimikausi alkoi 16. toukokuuta 2024 ja päättyi 31. elokuuta 2025. Työryhmän loppumietinnössä lajeja ei ehdotettu siirrettäväksi metsästyslakiin, johon ympäristöministeriö antoi eriävän mielipiteensä. Valkoposkihanhi ja merimetso siirrettiin 1.9.2026 lähtien metsästyslakiin.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

Maria Westerman, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää luonnonsuojelulain rikkomiseen liittyvien rangaistussäännösten osalta syyksiluettavuutta koskevien säännösten johdonmukaisuuden ja valmistelee tarvittavat korjausehdotukset.

4. Euroopan unionin tuomioistuimien antoi 1.8.2025 ratkaisunsa (C-784/23, Voore Mets and Lemeks Põlva) liittyen lintujen pesinnän aikaisiin metsähakkuihin ja lintudirektiivin lintuhyökkäysten tahallista tappamista, pesien tuhoamista ja häirintää koskevien kieltojen tahallisuuden tulkintaan. Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö ovat yhdessä valmisteelleet hallituksen esityksen, jolla on pyritty selkeyttämään lintujen asianmukainen huomioonottaminen metsätaloustoiminnassa. Pesintäaikaisia hakkuita koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.6.2026 (HE 30/2026 vp).

Leila Suvantola, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Ilmastovuosikertomus 2023 K 17/2023 vp – EK 3/2024 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin keskeisten ilmastopolitiikan suunnitelmien päivittämiseksi ja valmistelee ehdotukset kustannustehokkaiksi lisätoimiksi toimien kokonaisvaikutukset huomioon ottaen. Valtioneuvosto päätti 11.4.2024 ryhtyä eduskunnan kirjelmään sisältyvästä kannanotosta aiheutuviin toimenpiteisiin.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan vuoden 2023 lausuma voitaisiin poistaa seurannasta. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ja energia- ja ilmastostrategia annettiin selontekoina eduskunnalle 4.12.2025 ja nämä on käsitelty eduskunnassa.

Hanne Siikavirta, neuvotteleva virkamies, ympäristöministeriö
Riikka Siljander, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2024 K 16/2024 vp – EK 8/2025 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa ilmastovuosikertomuksen 2023 johdosta hyväksytyn kannanoton (EK 3/2024 vp) mukaiset toimenpiteet.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan vuoden 2024 lausuma voitaisiin poistaa seurannasta. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ja energia- ja ilmastostrategia annettiin selontekoina eduskunnalle 4.12.2025 ja nämä on käsitelty eduskunnassa.

Hanne Siikavirta, neuvotteleva virkamies, ympäristöministeriö
Riikka Siljander, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2025 K 16/2025 vp – EK 36/2025 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin keskeisten ilmastopolitiikan suunnitelmien päivittämiseksi ja valmistelee ehdotukset kustannustehokkaiksi lisätoimiksi toimien kokonaisvaikutukset huomioon ottaen. Valtioneuvosto päätti 13.11.2025 toteuttaa eduskunnan kirjelmään sisältyvästä kannanotosta aiheutuvat toimenpiteet.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan vuoden 2025 lausuma voitaisiin poistaa seurannasta. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ja energia- ja ilmastostrategia annettiin selontekoina eduskunnalle 4.12.2025 ja nämä on käsitelty eduskunnassa.

Hanne Siikavirta, neuvotteleva virkamies, ympäristöministeriö
Riikka Siljander, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Lakialoite laiksi rakentamislain 17 pykälän muuttamisesta sekä rakentamislain 180 pykälän muuttamisesta HE 101/2024 vp – EV 190/2024 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkastelee viipymättä kaukolämmön paikallisten kasvihuonekaasupäästöjen skenaariolaskentamenetelmien käyttöönottoa yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Ympäristöministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen ympäristökeskus ja Energia teollisuus ry ovat käyneet ympäristöministeriön johdolla keskusteluja ponnen edellyttämistä toimista. Keskeiset tarkasteltavat kysymykset liittyvät verkko kohtaisten päästöjen laskentamenetelmään ja päästöskenaarioihin osana rakennuksen vähä hiilisyyden arviointia. Tavoitteena oli mahdollistaa kaukolämmön verkko kohtaisten päästökertoimien käyttö vähähiilisyyden arvioinnissa. Lähtökohtana oli, että ympäristöministeriön asetuksen rakennuksen ilmasto selvityksestä ja rakennustuoteluettelosta (1027/2024) mukaisesti rakennuksen hiilijalanjäljen laskennassa käytönaikaisten päästöjen laskennassa energian päästö kertomina tulee käyttää kansallisen päästötietokannan tietoja. Asetuksen perustelumuiotiossa sanotaan, että kertomina voidaan käyttää joko Suomen kansallista keskiarvoa kaukolämmön tai kaukokylmän päästöistä ja päästö skenaarioista tai vastaavaa verkkokohtaista arvoa, jos se sisältyy kansalliseen päästö tietokantaan. Tällä hetkellä kansallisessa päästötietokannassa on vain kansalliset keskiarvot energiantuotannon päästöille sekä energian vähähiilistymisskenaariot. Yhdessä käytyjen keskustelujen tuloksena päädyttiin siihen, että kansalliseen päästö tietokantaan lisätään kaukolämmön verkkokohtaiset elinkaariset päästöarvot. Päästö laskenta tulee perustumaan Tilastokeskuksen tietoihin käytetystä energian hankinnasta. Laskennasta

saadaan lähtöpisteet, jotka yhdistetään kansalliseen päästö skenaarioon. Laskennassa ei voisi hyödyntää paikallisten energiayhtiöiden tulevaisuuden skenarioita kaukolämmön vähähiilistymisestä, sillä niiden laatimiselle ja yllä pitämiselle ei löytynyt yhteisiä sääntöjä eikä toimintamalleja siitä, miten toimitaan, mikäli ennusteet eivät toteutuisi.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuma voidaan katsoa toteutetuksi ja lausuman seurannan voisi poistaa.

Maria Tiainen, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

EK 25/2019 vp – K 3/2019 vp – K 13/2019 vp

Rakentamisen ja rakennusten käytön vastuut

2. Eduskunta edellyttää, että rakentamisen ja rakennusten käytön laatua selkeästi parannetaan sekä valvontaa ja vastuuta selkeytetään.

2. Rakentamislaki (751/2023) ja sen muutos tulivat voimaan 1.1.2025. Laki selkeyttää rakentamisen vastuuta: rakennusvalvonta ei vastaa työn laadusta, vaan siitä vastaa rakentamishankkeeseen ryhtyvä.

Rakentamishankkeeseen ryhtyvällä on velvollisuus huolehtia, että rakennus suunnitellaan ja toteutetaan säädösten, määräysten ja luvan mukaisesti. Ryhtyvän on lisäksi huolehdittava, että työmaalla pidetään tarkastusasiakirjaa. Rakennus vaiheiden vastuuhenkilöt ja työvaiheita tarkastavat henkilöt varmentavat tekemänsä tarkastukset rakennustyön tarkastus asiakirjaan. Tarkastusasiakirjaan on myös merkittävä havaitut poikkeamat. Tarkastusasiakirjan merkintöjä voidaan myöhemmin käyttää osoittamaan eri vastuutahojen toiminta, millä pitäisi olla suotuisa vaikutus rakentamisen laatuun.

Loppukatselmuksen toimittamisen yhtenä ehtona on se, että tarkastusasiakirja on toimitettu rakennusvalvontaviranomaiselle. Loppukatselmuksen yhteydessä tarkistetaan, että

tarkastusasiakirjaan on tehty asianmukaiset merkinnät. Rakennus valvontaviranomainen laatii loppukatselmuksesta pöytäkirjan.

Rakentamislaki sisältää myös vaatimuksen rakennuksen elinkaariominaisuuksien huomioimisesta.

Rakennuksen tulee olla ekologinen ja pitkäikäinen sekä kestää käyttöä, olla huollettava, muunneltava ja korjattava. Rakennuksen omistaja vastaa sen hoidosta, kunnossapidosta ja korjauksista. Laiminlyönneissä rakennusvalvonta voi määrätä rakennuksen korjattavaksi.

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan lausuman edellyttämät toimenpiteet on saatettu loppuun, eikä niiden toteutumisen seurannalle ole enää perustetta. Lausuma voitaisiin siten poistaa seurannasta.

Mikko Koskela, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Laki yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa HE 182/2022 vp – EV 152/2022 vp

Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö seuraa lain toimeenpanoa, vaikutuksia asukkaiden osallistumismahdollisuuksiin ja lain toimivuutta kokonaisuudessaan alusta asti huolellisesti arvioiden erityisesti hybridi osallistumisen toimivuutta sekä mahdollisuuksia kehittää uusia osallistumisen tapoja tietoteknisiä mahdollisuuksia hyödyntäen ja toimittaa tästä valiokunnalle selvityksen vuoden 2026 loppuun mennessä.

Ympäristöministeriö on varannut määrärahan yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa annetun lain toimivuutta koskevaan selvitykseen, mutta selvitystä ei ole vielä käynnistetty, koska resurssit ovat kohdennettuna vielä tällä hallituskaudella toteutettaviin lakihankkeisiin. Uusi laki yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa tuli voimaan 1.1.2024. On hyvä, jos selvitystä käynnistettäessä on useamman vuoden kokemus uusista käytännöistä, sillä yhteishallinnossa on pitkään hyväksi koettuja toimintatapoja, jotka muuttuvat hitaasti ja hieman viiveellä johtuen asukasdemokratian vuosisyklistä. Yhteishallinnosta opiskelija- ja nuorisoasumisessa on laadittu erillinen raportti. Valiokunnan mielenkiinnon kohteena olevia digiosallistumisen

käytäntöjä sovelletaan erityisesti opiskelija-asumisessa. Käynnistettävässä selvityksessä voidaan kohdistaa fokuksia erityisesti näiden hyvien käytäntöjen löytämiseen ja jakamiseen.

Anu Karjalainen, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Korkotukimallin kehittämistarpeet HE 248/2022 vp – EV 283/2022 vp

Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa korkotukimallin kehittämistä kannustavammaksi.

Asuntorakentamisen pitkän korkotukimallin lainsäädännön ajantasaisuutta ja mallin toimivuutta on seurattu ympäristöministeriössä, jotta voidaan varmistaa valtion tukeman asuntotuotannon edellytyksien pysyvän riittävällä tasolla myös tulevaisuudessa. Opiskelija-asuntojen rakentamiseen, hankintaan ja perusparantamiseen hyväksyttävän korkotukilainan enimmäismäärää päätettiin korottaa. Myös muita ehtoja kuten asukasvalintaa tukimallissa on kehitetty ja selvitetty.

Mikko Friipyöli, Johtava asiantuntija, ympäristöministeriö

Kaivoslain muuttaminen HE 126/2022 vp – EV 295/2022 vp

1. Eduskunta edellyttää, että kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteen sovittamista edistetään. Lupaprosessien yhteensovittamisessa tulee turvata prosessin nopeus, sujuvuus ja ennakoitavuus ympäristötavoitteita vaarantamatta.
2. Eduskunta edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristö ministeriö yhteistyössä selvittävät, tulevatko kaivannaisjäteasetuksen mukaiseen jätehuoltosuunnitelmaan sisältyvät toimet riittävästi huomioiduksi jätevakuumessa ja miten jätehuoltosuunnitelma voidaan paremmin huomioida kaivoslupaprosessissa.

1.–2. Työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö ovat päättäneet ryhtyä eduskunnan kirjelmään sisältyvästä lausumasta aiheutuviin toimenpiteisiin. Ympäristö ministeriössä on aloitettu helmikuussa 2023 säädösvalmisteluhanke kaivannaisjätesääntelyn ja kaivosten ympäristönsuojelulain mukaisen vakuuden kehittämiseksi. Hankkeen yhteydessä valmistui vuonna 2024 kolme selvitys työtä, joissa käsiteltiin muun muassa kaivannaisjäteasetuksen mukaisen kunnostamisvelvoitteen laajuutta sekä teollisuus päästödirektiivin muutoksen vaikutusta kaivosten sulkemisvastuisiin. Selvitystöiden ja säädösvalmisteluhankkeen syntyneen muun materiaalin tuloksien pohjalta on valmisteltu synteesi, joka julkaistaan alkuvuodesta 2026. Lisäksi toukokuussa 2024 ilmestyi nykyisen jätevakuumääräyksen toimeenpanon tukemiseksi uusi "Jätevakuusopas 2024 – Opas jätehuollon toimijoilta vaadittavista vakuuksista" (Ympäristöministeriön julkaisuja 2024:20). Valtio neuvosto antoi joulukuussa 2025 uuden asetuksen kaivostoiminnasta, jolla pyritään osaltaan edistämään myös lupaviranomaisten lähtökohtia arvioida vakuuksien tasoa määrittelemällä nykyistä tarkemmin sääädostasolla kaivoslain alaan kuuluvat kaivosten jälkihoitotoimenpiteet. Asetus astui voimaan vuoden 2026 alussa. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön laatiman ja joulukuussa 2024 julkaistun kansallisen mineraalistrategian toimenpiteissä on tunnistettu tarve kehittää kaivosten vakuusjärjestelmää huomioiden eduskunnan lausuma EV 295/2022 vp. Kaivostoimintaan kohdistuvien vakuuksien kehittäminen jatkuu työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyönä.

Täydennys vastaukseen: Aikaisemmassa vastauksessa mainittua alkuvuodesta 2026 julkaistavaa synteesiä ei ole vielä julkaistu, eli aikataulu on viivästynyt.

Tia-Laine-Ylijoki Laakso, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Laki ympäristövahinkorahastosta HE 183/2022 vp – EV 199/2022 vp

Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö lain toimivuusseurannassaan arvioi erityisesti sitä, toteutuuko maksukertymä ja maksurasituksen kohdistuminen eri toimialoihin ja erikokoisiin yrityksiin käytännössä siten kuin hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa on esitetty, raportoi

seurannan ja arvioinnin tuloksista valiokunnalle ja ehdottaa tarvittaessa muutosta maksujärjestelmään vuoden 2026 loppuun mennessä.

Ympäristövahinkorahaston toiminta alkoi 1.1.2025. Rahaston korvausten maksamiseen tarkoitetut varat kerätään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajilta kertaluonteisina tai vuosittaisina ympäristövahinkomaksuina. Ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (1262/2022) tarkoitettuna maksunkantoviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

Ympäristöministeriö huolehtii lain toimeenpanon seurannasta lausuman mukaisesti. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi ympäristövahinkorahastosta ja siihen liittyviksi laeiksi esitetään arvio rahaston pääoman kertymisestä ja maksurasituksen kohdistumisesta toimialoittain (HE 183/2022 vp, luku 4.2.2). Kertaluonteisten maksujen kantaminen aloitettiin vuonna 2025. Vuosittaisten maksujen kantaminen on alkanut hallituksen esityksessä esitetystä poiketen vasta vuonna 2026 maksunkannon kohdistuessa edellisenä vuonna harjoitettuun toimintaan.

Lain toimeenpanotyössä on kehitetty maksunkantojärjestelmää koskevia raportointiominaisuuksia. Raportointiominaisuuksilla tuotetaan tietoa mm. maksunkantojärjestelmän toiminnasta, maksujen kohdentumisesta ja maksujen suuruudesta järjestelmää koskevan seurannan ja toimivuusarvioinnin tueksi.

Täydennys vastaukseen. Vuosittaisen maksujen kantaminen on alkanut vuonna 2026 ja on kesken. Johtopäätöksiä kokonaismaksukertymästä ja maksurasituksen kohdistumisesta eri toimialoihin ja erikokoisiin yrityksiin voidaan ryhtyä valmistelemaan vuonna 2027.

Mari-Linda Harju-Oksanen, hallitussihteeri, ympäristöministeriö

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä HE 140/2022 vp – EV 310/2022 vp

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi turvallisuuden kannalta kriittistä infrastruktuuria koskevan tiedon suojaamista koskevassa työssä myös rakennustiedon saatavuuteen ja kasautumiseen liittyviä riskejä sekä tiedon salassapitotarpeita.

2. Valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän (VN/34688/2024), joka arvioi kriittisen infrastruktuurin tietojen avointa jakamista huomioiden kansallinen turvallisuus. Työtä edistetään työryhmän tehtävänannon puitteissa.

Täydennys vastaukseen: Vastauksessa mainitun työryhmän toimikausi on päättynyt. Työryhmä on laatinut loppuraportin ja VM:n tarkoitus julkaista lähiaikoina. Työssä tuotettiin myös [opas kriittisen infran tietojen hallintaan](#). Työtä on tarkoitus jatkaa hallinnonaloittain loppuraportissa mainituilla toimenpiteillä. Merkittävät kaikkien hallinnonalojen kannalta keskeinen toimenpide on myös julkisuuslain uudistustyö. Keskeisimmät loppuraportin toimet ympäristöministeriön näkökulmasta ovat avoimen tiedon riskienhallinnan vahvistaminen, turvallisen tiedonhallinnan osaamisen kehittäminen, riskiarviosuosittelun toimeenpano sekä osallistuminen valtiohallinnon yhteiseen koordinaatio- ja jatkokehitystyöhön.

Juhana Rautiainen, ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

Rakentamislaki ja sen vaikutukset HE 139/2022 vp – EV 333/2022 vp

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa ehdotetun sääntelyn vaikutuksia perusoikeuksien toteutumiseen sekä lupaprosessien kestoon ja sujuvuuteen ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin mahdollisten ongelmien poistamiseksi.

2. Rakentamislaki ja sen muutos tulivat voimaan 1.1.2025. Muutokset palauttavat valitus oikeuden aiempaa maankäyttö- ja rakennuslakia vastaavaksi, mikä sujuvoittaa lupaprosessia. Lisäksi lakiin lisättiin määräajat rakentamislupahakemuksen käsittelylle (ns. käsittely aikatakuu, rakentamislaki 68 a pykälä): rakentamislupa on käsiteltävä kolmessa kuukaudessa, ja poikkeuksellisen tai erityisen vaativat hankkeet sekä puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemukset kuudessa kuukaudessa. Kyseisen säännöksen osalta oli käytössä siirtymäaika ja säännöstä sovelletaan 1.1.2026 alkaen. Sääntelyn vaikutuksista perusoikeuksien toteutumiseen ja lupaprosesseihin ei ole vielä tietoa.

Rakentamislain korjaussarja täsmensi myös, ettei lupakäsittelyssä saa vaatia rakennussuunnitelmia tai -piirustuksia yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Selvitysten on perustuttava rakennussuunnitelmiin ja pääpiirustuksiin, ja erityissuunnitelmia toimitetaan vain perustellusta syystä. Ennen loppukatselmusta hakijan on kuitenkin toimitettava toteutusta vastaavat täydet suunnitelmat. Muutokset edellyttävät tiiviimpää vuoropuhelua suunnittelijoiden ja viranomaisten välillä ja tukevat siten rakentamisen laatua ja prosessin sujuvuutta.

Ympäristöministeriön asetus rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä tuli voimaan 1.1.2026. Asetuksessa säädetään rakentamislupa hakemukseen liitettävien suunnitelmamallien tietosisällöstä sekä niiden sijaan toimitettavien kone luettavien tietojen sisällöstä. Asetus sisältää lisäksi säännökset viranomaiskatselmusten tiedoista, jotka tulee toimittaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmä Ryhtiin. Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että rakentamislupien liitteinä toimitettavat suunnitelmamallit ovat yhteen toimivia ja koneluettavia. Valtakunnallisesti yhtenäiset rakennusten tietomallit mahdollistavat, että tieto on sujuvasti ja turvallisesti saatavilla, kun sitä tarvitaan.

Vastauksen täydennys. Aikaisemman vastauksen jälkeen tullut voimaan uutta sääntelyä. Rakentamislain muutos (265/2026), jossa lakiin lisättiin säännökset maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvasta, tuli voimaan 21 päivänä huhtikuuta 2026. Uudella maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamisluvalla on sujuvoitettu maanpuolustukselle tai siihen varautumiselle tärkeiden tuotantolaitosten lupaprosessia. Kyseinen sijoittamislupahakemus käsitellään kuudessa kuukaudessa ja lupaa koskeva valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Lisäksi lakimuutos mahdollistaa, että jatkossa rakennusvalvontaviranomainen voi tietyin edellytyksin myöntää luvan aloittaa maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen rakentaminen myös silloin, kun rakentamislupa perustuu poikkeuslupaun, joka ei ole vielä lainvoimainen.

Mikko Koskela, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain, ympäristövaikutusten arviointimenettelyistä annetun lain 3 ja 5 pykälän sekä luonnonsuojelulain 35 pykälän muuttaminen HE 42/2025 vp – EV 83/2025 vp

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, onko hallituksen esityksen sääntely direktiivin 16 artiklan 1 kohdan mukainen ja valmistelee tarvittaessa muutosesityksen ympäristöarviointien kuulumisesta määräaikaisten laskennan piiriin.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden nimeämistä koskevaa soveltamiskäytäntöä ja arvioi tarvittaessa sääntelyn tarkistamistarvetta.

1.–2. Eduskunnan lausumassa mainittu direktiivin tulkinta on jatkoselvityksessä. Sama asia on noussut esiin Euroopan komission uudemmissakin säännös ehdotuksissa, joissa tulkinta on jäänyt samoin epäselväksi. Hallitus seuraa uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden nimeämistä koskevaa soveltamiskäytäntöä, kun käytäntöä alkaa kertymään.

Vastauksen täydennys: Aikaisemmassa vastauksessa mainittu uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden nimittämisprosessi on vielä kesken.

Tia-Laine-Ylijoki Laakso, lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment